

Niečo májlo o darlingtonii a jej pestovaníu

PÁ™-spÁvek pÁ™idal Radek Kastner
[12.09.2010]
AktualizovÁno [13.09.2010]

Karol GazdÁ-k

Darlingtonia californica, jedinÁ½ druh tohto rodu, sa v mnohÁ½ch smeroch podobÁ½ prÁ-buznÁ½m sarraceniám. Napriek podobnÁ½mu vzhÁ½adu sa lí-Áia po genetickej strÁ½jke. Doktor Miloslav StudniÁ½ka o tom pÁ-Áie: "VeÁ½mi jasne to ukazujú rozdielny počet chromozÁ½mov v buneÁ½ch jadrÁ½ich darlingtonie (2n=30) a sarracenie (2n=26). ChromozÁ½my darlingtonie sÁ° pritom takmer dvakrát menÁ½ie (1,5 um) ako u sarracenie (asi 2,8 um)."

```
st1\:* {
BEHAVIOR: url(#ieooui)
}
```

Tento rod s jedinÁ½m druhom predstavuje oproti heliamforÁ½m veÁ½mi pokročilÁ½ a zloÁ½ito Á½pecializovanÁ½ vÁ½vojovÁ½ typ. Pasca má Á½e dosahová½ vÁ½ky aÁ½ 90 cm, Á½o je naozaj imponantnÁ½. Tieto podivuhodnÁ½ hadovitÁ½ pasce s veľavicou, posiatou ovÁ½lnymi belavÁ½mi okienkami (fenestrÁ½cia) a opatrenou rozoklanÁ½m "prÁ-veskom", sÁ° vÁ½stiÁ½ne priróvnÁ½vanÁ½ ku kobre (kobria Á½alia).

KorisÁ½ je k hrdlu líkanÁ½; Á½Á½azami na vonkajÁ½om povrchu pasce, hlavne okolo hrdla, na prÁ-vesku a na krÁ-dle. PodobnÁ½ nektÁ½rovÁ½ Á½Á½azy sÁ° tieÁ½ na vnÁ½ornom ochlpenom povrchu hlavice. Smerom ku dnu pasce nasleduje pod hlavicom zÁ½ bez Á½liaz, ktorej povrch tvorÁ½- tá½kovito sa prekrÁ½vajÁ½ce a dolu smerujúce hrotovitÁ½ vÁ½rastky buniek. Dolná polovica vnÁ½ornÁ½ho povrchu pasce je pokrytÁ½ aÁ½ 3 mm dlhÁ½mi chlpmi. Pozoroval som to aj pod mikroskopom aÁ½ trochu mi to pripomÁ½nalo pascu Sarraceniei psittacina. Napriek tomu, Á½e v pasci nie sÁ° Á½iadne trÁ½viace Á½Á½azy, dochÁ½dza tu k vylúkovaniu tekutiny. Objem tekutiny sa zvyšuje po chytenÁ½- koristi.

Najviac ma vÁ½dy ale zaujme fenestrÁ½cia DarlingtÁ½niÁ½-. Je to proste krÁ½sa tÁ½to Á½i truktÁ½ru pozorová½ Á½i uÁ½ voÁ½nÁ½½ alebo cez mikroskop. Je to rafinovanÁ½ prostriedok, ako nevyplá½i½ potenciÁ½lnu korisÁ½ prÁ-tomnosÁ½ou pasci. Tieto âžokienkaâ€œ prepÁ½ajú½ svetlo aÁ½ tÁ½m má½ hmyz pocit bezpečia, hoci oÁ½ kÁ½ sok niÁ½Á½ie Á½akÁ½ smrÁ½.

Darlingtonia je endemit ú½itÁ½ho Á½ozemia v Kalifornii a v Oregone. Preto je veÁ½mi viazanÁ½ na svoju mikroklÁ½mu z Á½oho vyplÁ½va aj jej ná½roÁ½nosÁ½ na pestovanie, ktorÁ½ Á½asto konÁ½- neÁ½spechom.

Jej mikroklíma je vytváraná horskými potokmi stekajúcimi zo svahov, ktoré obmŕšťujú jej korene, ochladzujú, respektíve vyrovnávajú teplotu substrátu aj počas najteplejších letných dní - a v prvom rade zabezpečujú prísun kyslíka k jej koreňom. Toto okysličovanie jej koreňov je kľúčovým faktorom k úspešnému pestovaniu *Darlingtonii*

No teda ako na ňu? Áčejšie a dozviete sa ;)

Toto rastlinu som si zadovážil z *Plantae.sk*, hoci som vedel o jej náročnosti. Predtým som prešiel kvantum článkov literatúry, kde sa popisuje pestovanie tejto rastliny. Pri kupovaní som bol v totálnom ošialení, ale teraz keď som vytriezvel, utujem, že som to urobil :-D Ale nie, beriem späť :-D Nie je to s ňou až tak ťažké, ako som si myslel. Rastlina po roka (cca 5 mesiacov) veľmi nerastla a to vo mne budilo pesimistickú zmlčnosť. Jedinou povzbudivou a najdeje príčinou mojimi myšlienkami bolo, že rastlina ešte zimuje... bolo to totiž v zimných mesiacoch kedy som ju aj kupoval (november) a to už boli prvá mrazy. A bolo to tak. Po dlhom ťakaní - vidiac ako z rastliny vylieza nová živá "had" som bol naplnený úspechom a okamžite som ju presťahoval do jarnej pasce...

Najčastejšie sa stáva pri amatérskom pestovaní a zlom adaptovaní rastliny, že rastlina oddeje po dvoch troch mesiacoch a keď nie, tak do roka umrie. Je to endemit, ktorý má veľa rokov z lokality kde žije a pri nedodržiati podmienok rastlina stráca trvanlivosť, zastaví rast a nakoniec uhynie...

Stáva sa aj, že rastlina sa každým rokom postupne zmenšuje a konečný stav je asi každému známy. Treba ale do úvahy povziať rastliny. Rastlina vypestovaná v kultúre (zo semena) je tolerantnejšia než tá, ktorá sa pestovala v prírodnom prostredí. Naopak, rastliny odobrané z prírody, vydrží v kultúre maximálne 3 mesiace. Viac by vám mohol povedať Barry Rice, ktorý sa *Darlingtoniam* viac venuje a vyskúšal si to na vlastnej koži.

Týmto článkom by som chcel aj vyzvať záujemcov, ktorí radi zbierajú masozravky na ich lokalitách: Prosím vás, nebuďte aj v rozpore so záujmom a rastliny vám aj tak nebudú prosperovať a začať vám uhynúť!

No ale späť k *Darlingtonii*...

Rastlina vyžaduje vzdušný substrát!!! Pravdepodobne nedokáže transportovať kyslík z listov do koreňov a to celkom komplikuje... preto je pre ňu prospešné, keď cez jej korene preteká studená voda, ktorá ju okysličuje... horské potoky v lokalite sú tomu dôkazom. Hlavná pointa je teda, aby bol substrát vzdušný a aby sa neprehriala. Prehriatie vedie k úhynu rastliny. Vysoká teplota sama o sebe nie je škodlivá, ale je tu hľadisko. Pri vysokej teplote totiž v koreňovej sústave vznikajú škodlivé látky, ktoré sa prelievaním rastliny vymývajú a rastlinu tak zároveň ochladia.

Miroslav Srba sa v tejto problematike zmieňuje, citujem:

Postupem času se však ukázalo, že stačí, když zajistíme, aby se substrát nepřehřál a jeho teplota nestoupla více než nad 20 nebo 25 stupňů. I toto však lze dodržet jen velmi těžko.

Ve sbírkách katedry fyziologie rostlin PAF UK se však postupem času začalo dít přesto darlingtonie bez chlazení jiných opatření. V čem je ono kouzlo? Pravděpodobně ve velmi vzdušném substrátu.

Pro kořeny systém rostlin není důležité samotné chlazení, ale dostatek zvlhčenosti kořeny.

Sázím různé metody jako zabezpečení chlazení koreňové soustavy. Nejlepší je to právě kládění substrátu na povrch substrátu nebo ušetření spomínané prelievanie substrátu chladnejšou vodou. Toto prelievanie praktizujem aj ja. Je to sice moc pracná, ale zo všetkých spôsobov mi to práve ako najlepšia alternatíva. Počas veľkých horúcav rastlinu prelievam každé deň. Keďže máme krytý balkon, teplota v lete dosahuje až 40 stupňov Celzia. Podľa odbornej literatúry je táto teplota pre Darlingtoniu neprípustná, ale v praxi je to vždy inak a s každodenným prelievaním substrátu počas takýchto horúcav to rastlina v pohode zvládla a ani rastovo nestagnovala, ako som možno očakávala príchodom jesene a teda aj nižších teplôt, moja povinnosť každodenného prelievania končí a nastupuje fáza prelievania substrátu každé druhý alebo tretí deň. To isté platí aj v zimných mesiacoch počas zimovania.

Rastlina nemá rada stále vysoké teploty. Neodporúčam ju dusiť v teplej izbe, najlepšia alternatíva je pestovanie vonku a to buď v záhrade, možnosťou pestovania v záhradnom ráželinisku alebo na balkóne. Ja ju pestujem od skorých jarných mesiacov do prvých mrazov na balkóne. Pri pestovaní vonku jej aj zabezpečíte rozdiely denných a nočných teplôt, ktoré zberajú.

Polieva sa odporúča z hora, studenou a mäkku vodou, ale môže aj stále vo vode (pri dobrej drenáži). Osobne sa snažím aspoň raz za týždeň (v jesenných a zimných mesiacoch) alebo každé deň (v letných mesiacoch) prelievať vodou, pričom s rastlinou položenou do veľkého zaväzacieho pohára a pomaly prelejem aspoň pol litra. Voda hneď odtečie do pohára a preto ju zvyknem aj opakovane používať pri druhom prelievaní. Inak ju len obyčajne polievam z hora a nechám ju stále v troche odtečenej vode.

Substrát, ako už bolo zmienené, má byť vzdušný. Základ tvorí hrubší vlákniť ráželina, potom prvé mesičky piesku polystyrénu, štrku, úložnej drti, keramzitu a perlitu. Každé si to môže nakombinovať podľa svojich možností. Pestovatelia robia vrstvy, kde striedajú ráželinu a drenáž... Dá sa pestovať aj v istom úživom ráželinnu ku čo je jedným najlepších možností.

Svetlo:

Darlingtonia potrebuje dostatok svetla. Má rada plné oslnenie, ale aj polotieň. Vychodní, západní a severní exponície.

Vlhkosť:

70-90 % , môže sa aj rosiť, ale to nie je pravidlom, hoci v jej lokalite sú často hmly.

Problematiku vlhkosti som aj riešil s českým kolegom Jakubom a tým pádom, ktorá tvrdí, že Darlingtonia nie je až taká

ná;ro•ná; na vlhkosÁ¥ ako sa vÁ;ade pÁ-Á;e a Á¥e prehnán; vlhkosÁ¥ je skÁ´r na Á;kodu...O tom som sa aj sÁ;im presvedÁ

Teplota:

Letná;: 17-27 stupÁ^ov s noÁ•nÁ½mi poklesmi na 8-15 stupÁ^ov;

Zimná;: pre Á°speÁ;nÁ© zimovanie teplota 1-5 stupÁ^ov, ja zimujem pri 8-10 stupÁ^och;

Ako uvÁ;dza Kamil PÁ;sek, dokÁ;Á¥e bez problÁ©mov zvlÁ;daÁ¥ naÁ;e mrazy. Je teda moÁ¼nÁ© ju celoroÁ•ne pestovaÁ¥ v zÁ;hradnom raÁ;elinisku a cez zimu ju zakryÁ¥ senom alebo ihliÁ•natou vetvou...

ÁĎĎ-tal som aj, Á¥e sa má´Á¥e zimovaÁ¥ v chladniÁ•ke, ale na to som sa eÁ;te nezmohol :-D

Tak teda, prajem vÁ;im veÁ¼a Á°spechov sÁ touto unikÁ;tnou rastlinou, kobrou, ktorÁ; hrdo vztyÁ•uje svoje pasce aÁ tÁ½m dodÁ;va vÁ;Á¼nosÁ¥ vaÁ;Á-m zbierkam.

FOTO Á© Karol GazdÁ-k